

Martin Gustavsson & Yvonne Svanström (red.), *Metod: Guide för historiska studier* (Lund: Studentlitteratur 2018). 320 s.

Denne boken er et samarbeid mellom elleve forskere fra en rekke institusjoner og disipliner. Målgruppen er studenter i humanistiske og samfunnsvitenskapelige emner med historisk innretning, og boken er en innføring i konkrete metodiske tilnærminger, det vil si verktøy, teknikker og prosedyrer i planleggingen og gjennomføringen av vitenskapelige studier. Selv om det er de praktiske framgangsmåtene og ikke de prinsipielle tenkemåtene bak metodene og deres rolle i kunnskapsutviklingen som står i fokus, så plasseres metodene også for en stor del i en vitenskap- og kunnskapsteoretisk kontekst.

Boken er delt i tre hoveddeler: Rammer, kvalitative metoder og kvantitative metoder. Den første delen har to kapitler som presenterer metodiske avveininger knyttet til de innledende fasene i en historisk studie; undersøkelsesdesign (av Martin Gustavsson og Yvonne Svanström) og kildekritikk (av Maria Ågren). Disse kapitlene som både gir en god oversikt og illustrerende og fordypende eksempler, vil ha stor nytteverdi for studenter som skal utforme forskningsprosjekter, uavhengig av hvilke metode man skal bruke.

Den andre delen tar for seg kvalitative metoder og er delt i fire kapitler: Tekstanalyse (av Maria Sjöberg), begrepshistorie (av Jani Marjanen), diskursanalyse (av Anna Nilsson Hammar) og muntlig historie (av Malin Thor Tureby). Kapitlet om tekstanalyse introduserer overordnede perspektiver og begreper som hermeneutikk, strukturalisme, kontekst/intertekstualitet, konstruksjon/dekonstruksjon, og setter metodene som behandles i de tre påfølgende kapitlene i en sammenheng. Kapitlet om begrepshistorie løfter særlig fram Reinhart Kosellecks "Begriffsgeschichte" og Quentin Skinners "history of ideas", men har en bred og grundig tilnærming som både gir plass til analytiske nyanser og en spennende drøfting av transnasjonale

perspektiver. Diskursanalyse-kapitlet tar utgangspunkt i Michel Foucault, men også i teoretikerne Chantal Mouffe, Ernesto Laclau, og representanter for kritisk diskursanalyse (Ruth Wodak og Norman Fairclough), og både kapitlets eksempler og oppsummerende retningslinjer for diskursanalyse, vil være veldig nyttig for studentene (som erfaringsvis ofte kan slite med dette). Tilsvarende gjelder også kapitlet om muntlige kilder. Kapitlet går gjennom de ulike etappene i innsamlingen av muntlige kilder på en veldig pedagogisk måte, før det løfter fram en mer kulturalanalytisk tilnærming til muntlig historie.

Den tredje og siste delen tar for seg kvantitative metoder og er delt inn i fire kapitler: beskrivende statistikk (av Johan Söderberg), korrelasjons- og regresjonsanalyse (av Martin Dribe), kollektivbiografi og korrespondanseanalyse (av Martin Gustavsson og Andreas Melldahl) og romlig metode (av Tom Mels). Kapitlet om beskrivende statistikk går både gjennom sentrale begreper og presentasjonsmåter og kopler dette til spennende og aktuelle forskningsspørsmål og debatter. En ryddig oppsummering av de mest sentrale formlene og beregningsmåtene kommer til slutt i kapitlet. Korrelasjon- og regresjonsanalyse kan nok være et krevende tema for mange studenter, men kapitlet som omhandler dette, vil være til stor hjelp. Her blir metoden gjort forståelig gjennom en praktisk-rettet gjennomgang med utgangspunkt i gode eksempler både når det gjelder gjennomføring av studier og presentasjon av funn. Bredden i denne metodeboken demonstreres blant annet i de to siste kapitlene. Her tilføres metodebidrag som ofte ikke er inkludert i denne typen metodebøker. Kapitlet om kollektivbiografi og korrespondanseanalyse argumenterer godt for de to metodenes relevans i historiske studier og deres relevans for hverandre, i tillegg til å drøfte styrker og svakheter. Og det avsluttende kapitlet om romlig metode gir viktige perspektiver på hvilken rolle kart kan spille i utforskningen av historiske prosesser, men understreker også viktige kildekritiske utfordringer ved bruk av kart som kilde.

Metod er en vellykket metodebok, og styrken ligger etter min mening særlig i tre forhold: For det første, gjør den konkrete tilnærmingen til metodene at studenter får veldig god hjelp til hvordan de skal utvikle ulike undersøkelser, hvilke "etapper" man må gjennom i forskingsprosessen, og ikke minst konsekvensen av ulike valg. Etter mange år med undervisning i metode, er det undertegnede erfaring at dette er av stor betydning. For det andre, er bokens systematiske og engasjerende bruk av eksisterende studier i drøftingen av de ulike metodene, en klar styrke. Dette grepet gjør at studentene blir tatt på alvor som forskere, samtidig som det også skaper nysgjerrighet og har potensiale til å utvide studentenes forståelse av hva historiske studier kan være. Ordlisten med forklaringer av sentrale begreper i slutten av boken, og presentasjonen av anbefalt lesning etter hvert kapittel, er dessuten gode

grep. Og for det tredje, vil jeg framheve bokens metodiske bredde, åpne tone og befriende avslappede holdning når det gjelder forholdet mellom historiefaget og andre disipliner. Her er det lite revirkamp å spore; tvert imot anerkjennes hele veien den gjensidige påvirkningen og utvekslingen mellom historiefaget og andre disipliner. Det har nok vært en styrke for boken at forfatterkollegiet i utgangspunktet er tverrdisiplinært, og at forfatterne har arbeidet på forskingsfelt som har mange grenseflater til andre disipliner.

Om det skal nevnes noe som, tross bredden, savnes, så må det være metodiske innganger til historiske studier av materielle artefakter og bilder (selv om noen av de inkluderte metodene selvsagt vil være relevante også for disse). Det hadde også vært ønskelig med en litteraturliste til slutt i boken. Men disse små innvendingene rokker ikke ved hovedinntrykket av at boken er en god og vellykket grunnbok som gir et inspirerende bilde av historiske studier; deres mangfold og muligheter.

Høgskulen på Vestlandet

SISSEL ROSLAND

Karin Hult & Gunhild Vidén (red.), *Alexanderlegenderna i tid och rum: Alexander den stores gränslösa historia* (Göteborg: Appel förlag 2018). 323 s.

Alexander den store är väl känd av oss alla efter mer än 2 000 år. Han lade under sig en stor del av Eurasien på några år och dog ung. Med ett mindre eurocentriskt perspektiv kan man beskriva det på ett litet annat sätt. Världens första verkliga imperium hade skapats med Persien som bas under 500-talet f. Kr. Det var väl fungerande med effektiv administration och transportväsen. Detta imperium slogs sönder av en erövrare från väster på 300-talet f. Kr., och vid hans död splittrades det i flera delar. En historisk gestalt som Alexander kan jämföras med är Djingis Kahn, som slog sönder fungerande riken i ett väldigt fälttåg och skapade en ny kultur- och handelsfär. Efter Alexander uppstod en hellenistisk kulturfär, som omfattade de västra och centrala delarna av Asien samt de östra delarna av Medelhavet.

Alexanderlegenderna blev en av de mest spridda icke-religiösa texterna före modern tid. En grupp forskare med bas i Göteborg har nu givit ut en så vitt jag förstår i stort sett fullständig redogörelse av olika versioner och översättningar till en rad språkområden. Det har blivit en högkvalitativt vetenskaplig bok med populärvetenskapliga ambitioner. Denna internationella översikt har skrivits på svenska, vilket är förmån för svenska läsare.

Boken har ingen sammanfattning av dessa forskningsresultat. En epilog av Bo Lindberg, där han funderar kring dubbelheten i berättelserna, fyl-